

Leworęczność u dzieci

Wydaje się, że we współczesnym świecie leworęczność dziecka nie jest postrzegana negatywnie jak kilkadziesiąt lat temu. Obecnie specjaliści nie zastanawiają się nad tym, jak zniechęcić dziecko do używania lewej ręki, ale nad tym jak skutecznie wesprzeć leworęczne dziecko w jego rozwoju. Pomimo tego, wielu rodziców dzieci leworęcznych nadal martwi się, że ich dziecko może mieć problemy wynikające z leworęczności.

Kształtowanie się lateralizacji

Lateralizacja – czyli stronność, zjawisko przewagi funkcjonalnej w odniesieniu do parzystych narządów ruchu i organów zmysłu znajdujących się po prawej i lewej stronie ciała. Przejawia się jako preferencja do używania ręki, nogi, oka, ucha leżącej po jednej stronie osi ciała (Bogdanowicz).

Według Marty Bogdanowicz (1992) pierwsze objawy dominacji stronnej ręki można zauważyć pod koniec 1 roku życia dziecka. Praworęczność pojawia się zazwyczaj w wieku 2-3 lat, a leworęczność później w wieku 3-4 lat. Ostatecznie dominacja jednej ręki ustala się w pierwszym roku nauki w szkole, kiedy dziecko zaczyna pisać (6-7 lat).

Wyróżnia się lateralizację:

- **jednorodną** – wyraźna dominacja jednej strony ciała nad drugą (np. lewoocność, leworęczność, lewonożność)
- **niejednorodną** (skrzyżowaną) – nie ma wyraźnej dominacji jednej strony nad drugą, dominują narządy po przeciwnych stronach (np. gdy leworęczność występuje razem z prawoocnością, prawonożnością)
- **nieustaloną** – nie dominuje żadna strona (osoba posługuje się w jednakowym stopniu ręką prawą i lewą).

Trudności dziecka leworęcznego

- Pismo lustrzane (dzieci na początku nauki mają więcej trudności w opanowaniu umiejętności pisania ze względu na kierunek pisania od lewej do prawej. Dzieci leworęczne często piszą od prawej do lewej strony tzw. pismem zwierciadlanym)

- Odwracanie, przestawianie liter, zmienianie kolejności w wyrazie
- Niepoprawne ustawienie ręki i zeszytu (dziecko leworęczne pisząc zasłania sobie pisany tekst, nie może go kontrolować i często go rozmazuje). Nienaturalne wygięcie nadgarstka powoduje szybkie męczenie się ręki. W konsekwencji dziecko to pisze wolno i musi często nadrabiać zaległy materiał.
- Niski poziom graficzny liter
- Brak orientacji w schemacie własnego ciała oraz dezorientacja w przestrzeni (mylenie stron – prawej i lewej)
- Trudności w opanowaniu umiejętności czytania i pisania

Pomoc dla dziecka leworęcznego

Należy pamiętać, że nie wolno przeuczać dziecka leworęcznego na prawą rękę, należy jedynie wzmocnić rękę lewą. Dzieci leworęczne powinny wykonywać wszystkie czynności lewą ręką, ponieważ służy to usprawnianiu ich motoryki. Zadaniem rodziców jest usprawnianie precyzji i szybkości ruchów ręki, przyswojenie prawidłowych nawyków ruchowych podczas wykonywania ćwiczeń grafomotorycznych. Powinno się dbać o to jak dziecko trzyma ołówek. Światło przy pisaniu powinno padać z prawej strony.

Dziecko leworęczne powinno w początkowym etapie nauki pisania używać ołówka, ponieważ pisanie ołówkiem eliminuje różne utrudnienia (np. rozmazywanie atramentu). W późniejszej fazie, warto wyposażyć dziecko w pióro dla leworęcznych z szybko schnącym atramentem, wyprofilowanym ergonomicznym uchwytem i specjalnie ściętą stalówką.

Jeśli dziecko ma trudności z nauczeniem się prawidłowego chwytu ołówka, należy zaopatrzyć je w specjalne ergonomiczne nasadki na przybory do pisania, które nie tylko umożliwiają, ale wręcz wymuszają odpowiedni sposób trzymania przyborów do pisania.

Musimy wziąć pod uwagę, że dziecko leworęczne początkowo ma trudności techniczne z opanowaniem pisania, jednak dzieci te szybko dostosowują się do wymagań świata osób praworęcznych. Dzieciom tym potrzebna jest wyjątkowa troska ze strony rodziców. Należy im zapewnić pomoc i wsparcie w przezwyciężaniu trudności, jakie napotykają w związku ze swoją leworęcznością.

Opracowanie: Karolina Marczevska

Bibliografia

Pasternak A. (2010), Leworęczność – źródło troski czy radości rodziców? w: *Bliżej Przedszkola*, nr 6/105

Bogdanowicz M. (1992), *Leworęczność dzieci*, Warszawa, wyd. WSiP

Healey J. M. (2004), *Leworęczność. Jak wychowywać leworęczne dziecko w świecie ludzi praworęcznych*, Gdańsk, GWP